

Opetushallitus

Perusopetuksen
opetussuunnitelman perusteet 2014
luvut 1-12

**Turun perusopetuksen
opetussuunnitelma**

luvut 1-12

1.8.2020

Vasaramäen koulu

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut	3
1.4.1 Painotettu opetus: liikunta	4
4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen.....	4
4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet.....	5
4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat.....	5
5.2 Yhteistyö.....	5
5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö.....	6
6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet.....	7
6.5 Käyttötymisen arviointi	7
6.6.2 Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan	8
6.8.5 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa	8
6.11.3 Välitodistus	8
7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet.....	8
7.1.1 Ohjaus tuen aikana	8
7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana	9
7.4 Erityinen tuki.....	9
7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.....	9
7.5.1 Tukiopetus	9
7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus	9
8.4. Oppilashuoltosuunnitelmat.....	10
12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit.....	12
12.2 Valinnaiset aineet.....	12
Liite 1. Vasaramäen koulun ohjaussuunnitelma	13
Liite 2. Lisätuntien vuosiluokkakohtaiset tavoitteet, sisällöt ja arviointi	17
Liite 3. Musiikki (taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit).....	18
Liite 4. Kuvataide (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit).....	23
Liite 5. Käsityö (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit)	27
Liite 7. Liikunta (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit).....	32
Liite 8. Kotitalous (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit)	38

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Vasaramäen koulun tuntijako

Aine	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	yht.
äidinkieli ja kirjallisuus	7+1	7	5	5+1	4	4	3	3	4	42+2
A1-kieli	1	1	2	2	3	2	2	2	3	18
B1-kieli						2	2	1	1	6
matematiikka	3	3	3	4	4	4	3	4	4	32
ympäristöoppi	2	2	2	3	3	2				14
biologia, maantieto							2	2	3	7
fysiikka, kemia							2	3	2	7
terveystieto							0,5	1,5	1	3
Ympäristö- ja luonnontieteet yhteensä										31
uskonto, ET	1	1	1	1	2	1	1	1	1	10
historia ja yhteisk.				1	2	2	2	2	3	12
musiikki	1	1	1	1	1	1	1	1		8
kuvataide	1	1	1	1	1	2	2			9
käsityö	2	2	2	2	2	2	3			15
liikunta	2	2	3	3	2	2	2	3	2	21
kotitalous							3			3
tai- ja tai. val.tunnit ¹			2		+1			2	2	6+1
Taito- ja taideaineet yhteensä										62+1
oppilaanohjaus							0,5	0,5	1	2
valinnaiset aineet ²				1	1	1		3+1 ³	3	9+1
valinnainen B2-kieli								2	2	
minimituntimäärät	20	20	22	24	25	25	29	29	30	224+4
koulun lisätunnit	3						1			228
tunteja yhteensä	21	20	22	25	26	25	29	30	30	228
vapaaeht. A2-kieli				+2	+2	+2	+2	2	2	12

¹ Tai-tai valinnaiset oppiaineet täsmennetään vuosisuunnitelmassa. Painotetun liikunnan oppilailla tai-tai valinnaiset ovat liikuntaa.

² Valinnaiset oppiaineet täsmennetään vuosisuunnitelmassa. Painotetun liikunnan oppilailla valinnaiset aineet ovat luokilla 3-6 liikuntaa, luokilla 7-9 1vvt on liikuntaa ja loput 2vvt oppilaan valittavissa (poislukien A2-opiskelijat).

³ Painotetun liikunnan oppilailla valinnaisaineiden lisätunti on sijoitettu 7. vuosiluokalle.

1.4.1 Painotettu opetus: liikunta

Liikunnan painotetun opetuksen tuntijako ja käytännön järjestäminen:

Aine	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
liikunta	3	3	2	2	2	3	2
tai- ja tai. val. tunnit	2		1			2	2
valinnaiset aineet		1	1	1	1 ⁴	1	1
<i>liikuntatunnit yhteensä</i>	5	4	4	3	3	6	5

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit sisältyvät aina taide- ja taitoaineiden yhteiseen oppimäärään riippumatta siitä, miten ne ovat osoitettu näiden oppiaineiden opetukseen. Liikunnan ja tai- ja tai valinnaisen liikunnan kokonaisuus arvioidaan osana kaikille yhteistä liikunnan opetusta.

Opetuksen järjestämiseen liittyvät muut ratkaisut

Tämä asiakirjan lopusta löytyvät seuraavat dokumentit:

- Vasaramäen koulun ohjaussuunnitelma (Liite 1)
- Vasaramäen koulussa tarjottavien tai-tai valinnaisaineiden tavoitteet, sisällöt ja arviointi
- Katsomusaineiden opetuksen koulukohtaiset kirjaukset

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Vasaramäen koulun kuvaus yhdessä suunnittelemisen periaatteista:

Koulumme toimintakulttuurin periaatteena on, että jokainen kouluyhteisön jäsen saa äänensä kuuluviin. Yhdessä toimimisen lähtökohtana on avoin, luottavainen ja kunnioittava suhtautuminen työyhteisön jäseniin ja vastuun ottaminen omasta toiminnasta. Yhteistyön lähtökohdat käydään läpi yhteisissä suunnittelupäivissä ja yhteistyötä tehdään läpi lukuvuoden.

Käytännön kouluarjessa tavoitteena on avoin tiedottaminen, jokaisen oma aktiivisuus ja toimintatapojen läpinäkyvyys. Työyhteisössä kehitetään jatkuvasti tapoja tiedonvälityksen tehostamiseen esimerkiksi sähköisiä alustoja hyödyntämällä.

Jokaisella on oikeus nostaa asioita yhteiseen keskusteluun. Opettajat valmistelevat toimintaa tiimeissä ja opettajainkokouksissa. Tiimit voivat olla kiinteitä, tai ne voidaan sopia tarpeen mukaan. Tiimirakenne ja tehtävät selvitetään syksyllä koulun alkaessa. Tiimit voivat tuoda opettajainkokoukseen itsenäisesti tai rehtorin pyynnöstä valmistellun esityksen.

Koulun toiminnan suunnitteluun osallistuvat opettajat, muu henkilökunta, oppilaat ja huoltajat. Koulun edustajat osallistuvat säännöllisesti vanhempainyhdistyksen kokouksiin.

⁴ Painotetun liikunnan oppilailla valinnaisaineiden lisätunti toteutuu muista poiketen jo vuosiluokalla 7.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Vasaramäen koulun kuvaus luokkatuntien järjestämisen periaatteista:

Vasaramäen koulussa luokkatunteja kutsutaan luokkakokouksiksi. Luokkakokoukset pidetään yleensä perusopetusryhmässä. Oppilasparlamentit valmistelevat yhdessä opettajien kanssa luokkakokoukset. Valmisteluun voi osallistua myös muita sidosryhmiä (esim. opettajat, rehtori, vanhempainyhdistys). Luokkakokouksen ajaksi luokassa valitaan puheenjohtaja ja sihteeri. Luokkakokouksissa kaikilla oppilailla on mahdollisuus ottaa kantaa ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Näin jokaisella oppilaalla on mahdollisuus tulla kuulluksi ja heillä on vaikuttamisen mahdollisuus.

Vasaramäen koulun kuvaukset toimintakulttuurin kehittämisen tavoitteista ja yhteisistä toimintaperiaatteista sekä yhteistyöstä:

Oppilasparlamentti Vasaramäen ala- ja yläkoulussa toimivat oppilasparlamentit (OPPA). Oppilasparlamentit hoitavat oppilaskunnan hallituksen tehtäviä. Toiminnan tavoitteena on mahdollistaa oppilaille perusopetuksen aikana osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tavoitteena on, että oppilaille syntyy kokemus osallisuudesta koulu yhteisössä ja yhteiskunnan merkityksellisenä jäsenenä. Oppilasparlamentteihin pyritään saamaan edustus jokaiselta luokalta.

Oppilasparlamentit käsittelevät luokista nousseita tai muiden sidosryhmien (esim. opettajat, rehtori, vanhempainyhdistys) esittämiä asioita. Luokkien edustajat toimivat luokkien ja oppilasparlamentin sekä sidosryhmien välillä tiedon välittäjinä.

Tukioppilastoiminta Tukioppilaat ovat vapaaehtoisia kahdeksannen tai yhdeksannen luokan oppilaita, jotka toimivat koulu yhteisön hyvän ilmapiirin säilyttämisen hyväksi. Tukioppilastoiminnan tavoitteita ovat muun muassa toisten huomioimisen edistäminen, nuorten osallisuuden lisääminen ja kiusaamisen ennaltaehkäiseminen. Tukioppilaat osallistuvat vuosiluokkien 6 - 7 siirtymävaihe yhteistyöhön sekä tapahtumien ja välituntitoiminnan järjestämiseen.

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Vasaramäen koulun kuvaukset oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteista:

Oppimisympäristöjen kehittämisessä pyritään suunnitelmalliseen ja pitkäjänteiseen työhön kestävä kehityksen periaatteet huomioiden. Tavoitteena on vahvistaa oppimisympäristöjä niin, että koulu ympäristö tarjoaa mahdollisuuden oppimiseen monipuolisissa ympäristöissä ja mielekkääseen välituntitoimintaan.

Luonnonläheistä lähiympäristöä hyödynnetään monissa oppiaineissa. Liikunnassa käytetään koulun lähiympäristön monipuolisia liikuntapaikkoja.

Vasaramäen koulun kuvaukset työtapojen kehittämisen tavoitteista:

Tavoitteena on kehittää koulun työtapoja siten, että kaikilla koulun toimijoilla on kykyä monipuolisen lähi- ja etäopetuksen toteuttamiseen.

5.2 Yhteistyö

Vasaramäen koulun kuvaukset kodin ja koulun yhteistyöstä:

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista kannustavassa ja turvallissa ilmapiirissä. Lapsen ensisijainen kasvatusvastuu on kodeilla ja koulu tukee sitä. Koulu pyrkii aktiiviseen ja rakentavaan yhteistyöhön kodin kanssa. Vastuu yhteistyön kehittämisestä on koululla.

Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan kirjallisella viestinnällä, kehitys- ja arviointikeskusteluissa, vanhempaintapaamisissa, -illoissa, kodin ja koulun päivinä sekä koulun juhlissa ja tapahtumissa. Kodin ja koulun yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Koulu toimii yhteistyössä vanhempainyhdistyksen kanssa.

Vasaramäen koulun kuvaus siirtymävaiheen yhteistyöstä:

Alakoulussa siirtymävaihe yhteistyötä tehdään vuosittain, sillä painotetun opetuksen johdosta opetusryhmien kokoonpanot vaihtelevat vuosittain. Erityistä huomiota kiinnitetään esi- ja alkuopetuksen siirtymään, painotetun opetuksen alkaessa 3. vuosiluokalla sekä opettajavaihdosten yhteydessä. Luokanopettaja on vastuussa yhteistyön koollekutsumisesta ja tarvittavan toiminnan toteutumisesta.

Kuudennen luokan oppilaat tutustuvat keväällä tulevaan seitsemänteen luokkaan. Vasaramäen koulun sisällä kuudennelta seitsemännelle luokalle siirtyvät oppilaat osallistuvat tulevien seitsemäsluokkalaisten tutustumispäivään.

Oppilaiden siirtymistä tuetaan oppilaanohjaajan, erityisopettajien, luokanopettajien ja luokanohjaajien yhteistyötapaamisilla kuudennen luokan kevään ja seitsemännen luokan alkusyksyn aikana. Koulun alkaessa seitsemännen luokan alussa oppilailla on ryhmäytymisjakso.

Tulevien seitsemänsien luokkien oppilaiden huoltajille järjestetään informaatioilta kuudennen luokan keväällä. Tilaisuudessa esitellään koulun toimintaa.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Vasaramäen koulun kuvaukset kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käytöstä:

Oppilaan sääntöjen vastaiseen ja epäasialliseen käytökseen puuttuu tapahtuman havainnut koulun henkilökuntaan kuuluva keskustelemalla oppilaan kanssa. Tarvittaessa oppilaan huoltajille ilmoitetaan tapahtuneesta. Jos epäasiallinen tai sääntöjen vastainen käytös jatkuu ohjauksesta huolimatta, oppilaalle määrätään kasvatuskeskustelu, josta ilmoitetaan huoltajalle. Kasvatuskeskustelun pitää sen määrännyt opettaja, apulaisrehtori tai rehtori. Myös jälki-istuntoon voidaan turvautua kurinpidollisena toimenpiteenä.

Koulun järjestyssäännöistä, kasvatuskeskusteluista ja muista kurinpidollisista toimenpiteistä tiedotetaan syksyn vanhempainilloissa, Wilmassa ja koulun kotisivuilla. Oppilaille tiedotetaan järjestyssäännöistä, kasvatuskeskusteluista ja muista kurinpidollisista toimenpiteistä syyslukukauden alkaessa luokkatunneilla.

Järjestyssääntöjen ja kurinpidollisten toimenpiteiden arvioinnista huolehtii henkilökunta yhdessä koulun oppilasparlamentin ja vanhempainyhdistyksen kanssa.

6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet

Vasaramäen koulun kuvaus opintojen aikaisesta arvioinnista:

Vasaramäen koulussa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Opettajan tekemä oppilasarviointi perustuu oppituntien aikaiseen yksilö- ja ryhmätyöskentelyn havainnointiin, osaamista mittaavaan kookeeseen tai muuhun näyttöön sekä oppilaan tuottaman materiaalin laadun arviointiin. Opettaja ottaa arvioinnissa huomioon asetettujen tavoitteiden toteutumisen. Arvioinnissa on mahdollisuus hyödyntää tablettilaitteita ja tietokoneita sekä suullista näyttöä.

Opetuksessa kehitetään oppilaiden itsearviointitaitoja, vertaisarviointitaitoja ja opetusryhmän yhteisiä arviointikeskustelutaitoja. Yleinen itsearviointi tehdään kootusti puolivälissä lukukautta. Oppilaalle tarjottava henkilökohtainen ohjaus sekä itsearvioinnin ja ryhmän toteuttaman vertaisarvioinnin keinot vahvistavat oppilaan omaa roolia oppimisprosessissa. Itsearviointia ja vertaisarviointia ohjataan oppiaineeseen sopivalla tavalla. Palautteen antamisessa huomioidaan oppilaan kehittyminen suhteessa aiempaan osaamiseen.

6.5 Käyttäytymisen arviointi

Vasaramäen koulun kuvaus käyttäytymisen arvioinnista:

ARVOSANA	KRITEERIT
10	<ul style="list-style-type: none">• Oppilas käyttäytyy esimerkillisesti ja vastuuntuntoisesti sekä toimii rehellisesti ja luotettavasti.• Oppilas edistää koulu yhteisön toimintaa, auttaa muita ja ottaa vastuuta ympäristöstä.• Oppilas ymmärtää sääntöjen ja ohjeiden merkityksen ja edesauttaa niiden toteutumista koulussa.• Oppilas käy säännöllisesti koulua.
9	<ul style="list-style-type: none">• Oppilas käyttäytyy asiallisesti ja vastuuntuntoisesti sekä toimii rehellisesti ja luotettavasti.• Oppilas toimii myönteisesti koulu yhteisössä, ottaa huomioon muut ihmiset ja ymmärtää vastuunsa ympäristöstä.• Oppilas ymmärtää sääntöjen ja ohjeiden merkityksen sekä noudattaa niitä.• Oppilas käy säännöllisesti koulua.
8	<ul style="list-style-type: none">• Oppilas käyttäytyy pääsääntöisesti asiallisesti ja vastuuntuntoisesti sekä toimii rehellisesti ja luotettavasti.• Oppilas toimii pääsääntöisesti myönteisesti koulu yhteisössä, ottaa huomioon muut ihmiset ja ymmärtää vastuunsa ympäristöstä.• Oppilas ymmärtää pääsääntöisesti sääntöjen ja ohjeiden merkityksen sekä noudattaa niitä ja käy säännöllisesti koulua.
7	<ul style="list-style-type: none">• Asiallisessa ja vastuuntuntoisessa käyttäytymisessä on puutteita.• Saattaa tarvita tukea huomioidakseen muut ihmiset ja ympäristönsä.• Oppilas ymmärtää pääsääntöisesti sääntöjen ja ohjeiden merkityksen, mutta hänellä on luvattomia poissaoloja ja/tai useita negatiivisia merkintöjä.
6	<ul style="list-style-type: none">• Oppilaan käyttäytymisessä on usein huomautettavaa.• Oppilas toimii välinpitämättömästi muita ihmisiä kohtaan ja aiheuttaa asenteillaan ja teoillaan kielteistä ilmapiiriä.• Oppilaalla on vaikeuksia ymmärtää sääntöjen ja ohjeiden merkitystä sekä noudattaa niitä. Oppilaalla on säännöllisessä koulun käynnissä vaikeuksia ja/tai hän rikkoo toistuvasti koulun sääntöjä.
5	<ul style="list-style-type: none">• Oppilas käyttäytyy usein epärehellisesti.• Oppilas häiritsee koulu yhteisön toimintaa eikä kykene yhteistyöhön.• Oppilas ei noudata koulun sääntöjä vaan rikkoo niitä tietoisesti.• Oppilaan koulunkäynti on epäsäännöllistä.
4	<ul style="list-style-type: none">• Oppilas ei sopeudu koulu yhteisöön.

6.6.2 Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

Vasaramäen koulun kuvaus opinnoissa etenemisestä perusopetuksen aikana:

Lukuvuoden alussa päivitetään pedagogiset asiakirjat yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Asia-kirjoissa määritellään tarvittaessa oppiaineiden ydinsisällöt ja -tavoitteet sen varmistamiseksi, että oppilaalla on mahdollisuudet hyväksytyyn arvosanaan. Samalla määritellään, mitkä ovat oppilaan kannalta monipuoliset mahdollisuudet osoittaa osaamistaan esimerkiksi suullisesti, kirjallisesti tai muulla näytöllä.

Oppilas saa jatkuvasti palautetta osaamisestaan. Mikäli on vaarana, ettei oppilas tukitoimista huolimatta saa suoritettua vuosiluokan oppimäärää hyväksytysti, opettaja on yhteydessä huoltajaan. Yhteydenoton tulee tapahtua niin, että oppilaalla on vielä mahdollista saada tukea, jota vuosiluokan hyväksyty suorittaminen vaatii. Alakoulussa luokanopettaja informoi huoltajaa. Yläkoulussa kyseisen aineen opettaja informoi huoltajaa.

Tarvittaessa on mahdollisuus määrittää oppiaineen ydinsisällöt, yksilöllistää oppimäärä tai tehdä päätös vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta. On myös mahdollista sopia vuosiluokan kertaaminen, mikäli se on oppilaan kannalta tarkoituksenmukaista.

6.8.5 Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Vasaramäen koulun kuvaukset koulun valinnaisaineiden arvioinnista:

Jokainen valinnainen aine muodostaa oppimäärän, joka siten myös arvioidaan omana oppiaineenaan. Vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärä arvioidaan numeroin. Alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksyty / hylätty. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa. Syventävä valinnaisaine voi myös korottaa yhteisenä oppiaineena opetetun, jo aikaisemmin päättyneen oppiaineen arvosanaa päättötodistuksessa.

6.11.3 Välitodistus

Vasaramäen koulun kuvaus väliarvioinnin ajankohdasta ja muodosta

Vasaramäen koulussa väliarviointi toteutuu Turun kaupungin todistuslomakkeiston mukaisesti. Väliarviointi annetaan syyslukukauden päätteeksi.

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Vasaramäen koulun kuvaus huoltajien tiedottamisesta poissaoloihin liittyvistä käytänteistä:

Huoltajia tiedotetaan oppilaan poissaoloihin liittyvistä käytänteistä lukuvuoden alussa pidettävässä vanhempainillassa. Lisäksi luokanohjaaja ja luokanopettaja tiedottavat poissaolokäytänteistä huoltajille Wilman välityksellä.

7.1.1 Ohjaus tuen aikana

Vasaramäen koulun tiedonsiirtokäytäntö:

Jos oppilas siirtyy perusopetuksen aikana tai sen jälkeen muun opetuksen järjestäjän järjestämään opetukseen, uuteen kouluun tai oppilaitokseen, tiedonsiirrosta vastaa rehtori ja koulusihteeri.

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Vasaramäen koulun kuvaukset siitä, miten huoltajille annetaan tietoa koulussa annettavan tuen muodoista yleisesti sekä kotien kanssa tehtävästä yhteistyön muodoista ja periaatteista:

Huoltajia tiedotetaan koulussa annettavista tuen muodoista vanhempainilloissa.

Siirryttäessä tuen portaalta toiselle tehdään yhteistyötä kodin kanssa. Tapaamisessa oppilas on mukana ikätasonsa edellyttämällä tavalla.

7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Vasaramäen koulun oppimissuunnitelman lukitsemis- ja arviointikäytäntö:

Pedagogisen arvion lukitsee apulaisrehtori tai rehtori.

Oppimissuunnitelmien lukitsemisesta vastaa luokanohjaaja tai luokanopettaja.

7.4 Erityinen tuki

Vasaramäen koulun kuvaukset yleisopetuksen yhteistyöluokan määräytymisestä sekä yhteistyön yleisistä periaatteista:

Vasaramäen koulun kaikki oppilaat opiskelevat yleisopetuksen opetusryhmissä.

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Vasaramäen koulun käytäntö HOJKSin lukitsemisessa:

Pedagogisen selvityksen lukitsee apulaisrehtori tai rehtori.

HOJKSin lukitsee joko luokanohjaaja tai luokanopettaja. Jos HOJKS sisältää yksilöllistettyjä oppimääriä, lukitsemisesta vastaa apulaisrehtori tai rehtori.

7.5.1 Tukiopetus

Vasaramäen koulun kuvaukset tukiopetuksen, omakielisen opetuksen ja maahanmuuttajien tuetun opetuksen toimintamalleista, työnjaosta ja yhteistyöstä:

Oppilaan on mahdollista saada tukiopetusta tuen tarpeen ilmetessä. Pyyntö voi tulla oppilaalta, huoltajalta tai opettaja voi arvioida tukiopetustarpeen. Tukiopetusta voi antaa kuka tahansa opettaja.

Koulussamme omakielistä opetusta annetaan erikielisille oppilaille tarpeen mukaan samanaikais-, pienryhmä- tai tarveharkintaisesti yksilöopetuksena. MATU-opetusta järjestetään mahdollisesti pienryhmäopetuksena.

Opetus suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja henkilökunnan kanssa.

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

Vasaramäen koulun kuvaukset osa-aikaisen erityisopetuksen toimintamallista, työnjaosta ja yhteistyöstä:

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla. Osa-aikaista erityisopetusta toteutetaan samanaikaisopetuksena, pienryhmäopetuksena tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen kesto määräytyy yksilökohtaisesti asetettujen ja saavutettujen tavoitteiden mukaan.

Luokan-, aineen- tai erityisopettaja tiedottaa oppilaita ja huoltajia osa-aikaisen erityisopetuksen tarpeesta. Osa-aikaisen erityisopetuksen sisällöstä ja arvioinnista vastaa erityisopettaja yhdessä luokan- tai aineenopettajan kanssa.

8.4. Oppilashuoltosuunnitelmat

Vasaramäen koulun koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR)

- Vasaramäen koulu on yhtenäiskoulu ja sillä on yksi yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä.
- Vasaramäen koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän muodostavat rehtori, apulaisrehtori, kuraattori, psykologi, terveydenhoitajat, oppilaanohjaaja, erityisopettajat sekä yksi luokanopettaja että yksi aineenopettaja.
- Ryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran kuussa
- Lukuvuoden alussa ja lukuvuoden lopussa ja muulloinkin, milloin siihen on tarvetta, niin ala- kuin yläkoulunkin oppilaskunnan edustajat osallistuvat ryhmän kokoukseen.
- Vaskun Vanhemmat ry:n edustaja osallistuu ryhmän kokoukseen vähintään kerran vuodessa.
- Tarpeen vaatiessa kutsutaan kokoukseen koulun muuta henkilöstöä ja koulun yhteistyökumppaneita.
- Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimintaa arvioidaan erilaisin kyselyjen, mm. valtakunnallisen kouluterveyskyselyn, avulla.

VASARAMÄEN KOULUN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

Lehmuksen yksikölle

- 1. Käyttäydy asiallisesti.
- 2. Noudata koulun työaikoja täsmällisesti.
- 3. Tee tehtävät huolellisesti ja anna työrauha muille.
- 4. Huolehdi ympäristön siisteydestä.
- 5. Oppitunneilla ei syödä eikä juoda.
- 6. Kännykät eivät näy, eivätkä kuulu koulupäivän aikana.
- 7. Jätä ulkovaatteet ja jalkineet naulakkoon.
- 8. Pidä arvoesineet mukanasasi luokassa.
- 9. Koulun pihalta ei saa poistua koulupäivän aikana ilman lupaa.
- 10. Päihteet, teräaseet ja tulentekevälaineet ovat kiellettyjä koulun alueella, tilaisuuksissa ja retkillä
- 11. Huolehdi omasta ja toisten henkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta.
- 12. Älä vahingoita koulun tai toisten omaisuutta. Oppilas on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Syreenin yksikölle

- 1. Käyttäydy asiallisesti.
- 2. Noudata koulun työaikoja täsmällisesti.
- 3. Tee tehtävät huolellisesti ja anna työrauha muille.
- 4. Oppitunneilla ei syödä eikä juoda.
- 5. Huolehdi ympäristön siisteydestä.
- 6. Kännyköitä ja soittimia ei saa käyttää oppitunneilla eikä ruokalassa.
- 7. Jätä ulkovaatteet naulakkoon tai omaan lokeroosi.
- 8. Pidä arvoesineet mukanasasi luokassa tai lokerossa.
- 9. Koulun pihalta ei saa poistua koulupäivän aikana ilman lupaa.
- 10. Älä vahingoita koulun tai toisten omaisuutta. Oppilas on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.
- 11. Päihteet, teräaseet ja tulentekevälaineet ovat kiellettyjä koulun alueella, tilaisuuksissa ja retkillä
- 12. Huolehdi omasta ja toisten henkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta.

Jos havaitset sääntöjen rikkomista, olet velvollinen ilmoittamaan siitä välittömästi aikuiselle.

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Poissaolot kirjataan Wilma-järjestelmään. Huoltaja selvittää poissaolot joko Wilman kautta tai suoraan oppilaan luokanvalvojalle. Lukuvuoden alussa luokanvalvoja selvittää oppilaan huoltajalle yksikön käytännöt poissaolojen seurannasta, ilmoittamisesta ja poissaoloihin puuttumisesta. Muusta syystä kuin sairaudesta johtuvissa poissaoloissa huoltajan tulee pyytää lupa hyvissä ajoin. Luokanvalvoja voi antaa harkintansa mukaan 1-3 päivän vapautuksen koulutyöstä ja rehtori/apulaisrehtori myöntää pidemmät vapautukset koulutyöstä.

Vasaramäen koulussa noudatetaan Turun kaupungin poissaolojen seurantaan koskevaa mallia.

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakoiva/nuuskaava oppilas koulussa

- Kasvatuskeskustelu heti rehtorin kanssa, yhteydenotto kotiin ja kirjaus Wilmaan.
- Keskustelu terveydenhoitajan kanssa ja osallistuminen tupakkainterventio-ohjelmaan
- Ilmoitus poliisille, jos tupakointi toistuu.

Alkoholin ja muiden päihteiden vaikutuksen alainen oppilas koulussa

- Rehtori ottaa kotiin yhteyttä ja pyytää huoltajan hakemaan oppilaan kotiin. Tehdään lastensuojeluilmoitus.
- Muiden päihteiden ollessa kyseessä toimitaan samoin. Vakavissa tilanteissa huoltaja kutsutaan välittömästi paikalle.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen:

- opettajat ja muu henkilökunta valvovat ja puuttuvat välittömästi koulupäivän aikana nähtyihin ja tiedoksi saatuihin tapahtumiin
- kaikki opetus ja valvonta yms. hoidetaan valvontavuorojen ja –listojen mukaisesti
- KOR-ryhmä suunnittelee ja toteuttaa koulun yhteisötason ehkäisytyötä. Luokanvalvojat toteuttavat ehkäisyohjelmia luokkiensa kanssa. Yksilötason selvitystilanteissa noudatetaan Vasaramäen koulun toimintakaaviota.
- Oppilaan yksilöllinen tuki koostuu luokanvalvojan, kuraattorin ja muiden tilanteeseen sopivien koulun aikuisten henkilökohtaisesta tuesta. Luokanvalvojat seuraavat tilannetta jälkeensä.
- Kiusaamisesta ilmoitetaan kotiin.
- Pidempiaikainen kiusatuksi tuleminen edellyttää aina koulukuraattorin mukana oloa, väkivalta koulupoliisia.
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma on huoltajien nähtävänä Wilmassa. Muille tahoille tiedotetaan asiasta tarpeen mukaan.
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma tarkastetaan vuosittain, jolloin arvioidaan päivitystarve.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Vasaramäen koululla on erillinen kriisi ja turvallisuussuunnitelma.

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

MAR -ryhmä kootaan tarvittaessa kaupungin opetussuunnitelmassa linjattujen periaatteiden mukaisesti.

Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

- Oppilasparlamentit kehittävät toimintaa ohjaajiensa johdolla
- Kyselyt oppilaille heidän tietoudesta oppilashuollon yksilökohtaisten palvelujen saata-vuudesta, lähestyttävyydestä ym. KOR - työryhmä tarkastelee ja kerää arviointia varten

- Lukuvuoden alkaessa oppilashuollon työntekijät esittäytyvät oppilaille.
- Vanhempainyhdistys Vaskun vanhemmat
- Kyselyt vanhemmille, KOR työryhmä tarkastelee ja kerää arviointia varten
- Kouluun tutustumiset 1. luokalle ja 7. luokalle siirryttäessä
- Siirtymävaiheessa erityisopettaja konsultoi oppilashuollon henkilöstöä ja tuo oleelliset tiedot opettajalle

Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi

- Yhteisöllistä suunnitelmaa arvioidaan lukuvuosittain
- Arvioinnin pääpaino laitetaan seurannan kehittämiseen.
- Seurantatilastoinnissa esille tulevat asiat käsitellään KOR-ryhmässä ja tarpeen mukaan opettajainko-kouksissa.

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Vasaramäen koulun kuvaus valinnaisten taide- ja taitoaineiden tuntien käytöstä ja näiden tavoitteista, sisällöstä ja arvioinnista:

ALAKOULU: Vasaramäen koulussa taide- ja taitoaineiden tunnit sijoitetaan kuvataiteeseen (1 vvh) sekä musiikkiin (1 vvh). Vuosiluokan 3 valinnaisen kuvataiteen ja musiikin tuntien tavoitteet ja sisällöt syvennevät kuntakohtaisia tavoitteita ja sisältöjä.

Liikuntalinjan oppilaille 3. luokalla valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit (2 vvh) käytetään painotettuun liikuntaan.

Valinnaiset musiikin, kuvataiteen ja liikunnan tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne arvioidaan osana tätä.

YLÄKOULU: Vasaramäen koulussa oppilaat valitsevat 2 vvh valinnaista musiikkia, kuvataidetta, käsityötä, liikuntaa tai kotitaloutta. Taide- ja taitoaineiden valinnat tehdään 8. ja 9. luokille erikseen.

Painotetun liikunnan oppilaat käyttävät valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit (2 vvh) liikuntaan.

Valinnaiset musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne arvioidaan osana tätä. Niistä ei tule erillistä arviota todistukseen.

Valinnaisten taide- ja taitoaineiden sisällöt ovat tämän dokumentin liitteenä.

12.2 Valinnaiset aineet

Vasaramäen koulun kuvaukset koulukohtaisista valinnaisista aineista:

Vasaramäen koulussa oppilaille tarjotaan vähintään kahta valinnaista aihekokonaisuutta. Tällöin valinnainen aine on soveltava, monialainen oppimiskokonaisuus ja se sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta. Opetusryhmät voidaan muodostaa yli vuosiluokkarajojen.

Monialaisten valinnaisten aineiden tavoitteet ja sisällöt kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Monialaiset valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksy/hylätty.

Liikuntalinjan oppilaiden valinnaiseen aineeseen osoitettu 1 vuosiviikkotunti 4., 5. ja 6. luokalla käytetään painotettuun liikuntaan. Valinnainen liikunta arvioidaan osana liikunnan arvosanaa.

Liite 1. Vasaramäen koulun ohjaussuunnitelma

VASARAMÄEN KOULUN OHJAUSSUUNNITELMA

1 OHJAUSPOLKU

1.1 Ohjaus Vasaramäen yhtenäiskoulussa

1.1.1 Vuosiluokat 1-2

1.1.2 Vuosiluokat 3-6

1.1.3 Vuosiluokat 7-9

1.2 Ohjaus siirtymävaiheessa peruskoulusta toiselle asteelle

2 OHJAUKSEN TYÖN- JA VASTUUNJAKO

3 MONIALAISET VERKOSTOT

4 KODIN JA KOULUN OHJAUSYHTEISTYÖ

5 KOULUN TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ

1 OHJAUSPOLKU

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, toisen asteen opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja.

1.1 Ohjaus Vasaramäen yhtenäiskoulussa

1.1.1 Vuosiluokat 1-2

Vasaramäkeen tulevien ensimmäisen luokan oppilaiden siirtymävaihetta esiopetuksesta ensimmäiselle luokalle tuetaan esikouluvuoden keväällä tapahtuvalla tutustumisella kouluun. Tutustuminen toteutetaan luokanopettajien opetustuokioilla. Siirtymävaiheessa esikoulun henkilökunnan ja luokan- sekä erityisopettajien välinen yhteistyö tukee oppilaan siirtymistä koulumaailmaan.

Oppilaan koululaiseksi kasvamista edistetään harjoittelemalla opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja. Tähän kuuluvat omista tehtävistä ja tavaroista huolehtiminen sekä muun ympäristön huomioon ottaminen ja oma käyttäytyminen. Myönteinen käsitys itsestä oppijana sekä vastuu omasta koulutyöstä ja ryhmässä toimimisesta kehittyvät vähitellen erilaisten työtapojen sekä kannustavan ja ohjaavan palautteen kautta.

Ohjausta toteutetaan vuosiluokkien 1-2 aikana eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Luokanopettaja huolehtii yhdessä oppilashuoltohenkilöstön kanssa yksilöllisistä oppilaanohjauksellisista tarpeista. Harjoitellaan tavoitteiden asettamista ja kannustavalla ohjauksella tavoitteiden saavuttamista. Tämä kehittää oppimisen taitoja ja tuo myönteisiä kokemuksia, jotka ovat tärkeitä itsetunnon kehittymisen kannalta. Siirtymävaihetta toiselta kolmannelle luokalle pyritään helpottamaan siten, että sama luokanopettaja ohjaa oppilaita ensimmäiseltä kolmannelle luokalle.

1.1.2 Vuosiluokat 3-6

Oppilaanohjausta toteutetaan eri oppiaineiden oppitunneilla ja koulun muussa toiminnassa. Oppilaan opiskelutaitoja edistetään tukemalla hänen asettamia tavoitteita opiskelussa ja kannustamalla tavoitteisiin pääsyä erilaisin tehtävin kannustavan arvioinnin sekä itsearvioinnin keinoin. Oppilaan oma vastuu ja itsenäisyys koulutehtävien tekemisessä lisääntyvät. Hän oppii uusia tiedonhankinta- ja opiskelutapoja. Yhteistyökyky ja suvaitsevaisuus erilaisuutta kohtaan kehittyvät toimimalla toisten kanssa turvallisessa ympäristössä.

Luokanopettaja huolehtii yhdessä oppilashuoltohenkilöstön kanssa oppilaan ohjauksellisista yksilöllisistä tarpeista. Oppilaan elämässä tarvitsemia taitoja tuetaan lisäämällä oppilaan osallisuutta omassa koulutyössään. Oppilas ottaa vastuuta omasta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan ja ryhmän jäsenenä toimimisesta. Oppilas osaa realistisesti arvioida itseään ja valintoihin vaikuttavia tekijöitä.

Vuosiluokkien 3-6 aikana aloitetaan tutustuminen ympäröivään yhteiskuntaan, työelämään ja ammatteihin. Toimintatapoina ovat mahdolliset tutustumiskäynnit, asiantuntijaluennot ja projektit. Ohjauksella helpotetaan oppilaiden siirtymistä luokalta toiselle, erityisesti 7. luokalle siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas saa henkilökohtaista ohjausta esimerkiksi tehdessään ainevalintoja.

1.1.3 Vuosiluokat 7-9

7. luokan alkaessa oppilaat pääsevät tarvittaessa henkilökohtaiseen ohjaukseen. Tukioppilaat järjestävät ohjelmaa ensimmäisten viikkojen aikana, muun muassa ryhmäytymistä. Kaikki opettajat ja muu henkilökunta ovat vastuussa oppilaiden ottamisesta osaksi kouluuyhteisöä. Tavoitteena oppilaanohjauksessa on oppilaan opiskelutaitojen kehittyminen: itsearviointi, psyykkisen kasvun ja kehityksen tukeminen, opiskelun tukeminen, ihmisyhteyden ja koululaisuuteen ohjaaminen, urasuunnittelun tekeminen ja yhteisesti käsiteltävät, toisten kanssa jaettavat ohjaukselliset asiat.

Oppilaanohjauksen tavoitteena on myös TET-paikkojen hankinnassa avustaminen, ohjeistaminen ja tukeminen, yhteistyö yritysten ja työpaikkojen kanssa, vanhempainillat ja kehityskeskustelut. Koulun ja kodin yhteistyö on keskeinen asia oppilaiden onnistuneelle kokonaisvaltaiselle ohjaukselle koko perusopetuksen ajan. Ohjauksen keinoina käytetään henkilökohtaista, pienryhmä- ja luokkaohjausta.

1.2 Ohjaus siirtymävaiheessa peruskoulusta toiselle asteelle

Yhdeksäsluokkalaisia ohjataan ura- ja ammatinvalintaa koskevissa asioissa. Oppilaille järjestetään vierailuja toiselle asteelle. Oppilaat saavat myös tietoutta yrityselämästä. Huoltajat saavat tietoa yhteishausta ja jatkokoulutusmahdollisuuksista vanhempainilloissa. Oppilaanohjaaja seuraa ja tukee oppilaiden jatko-opintoihin siirtymistä. Ilman jatko-opiskelupaikkaa jääneet oppilaat voivat hakeutua oppilaanohjaajan edelleen ohjattaviksi yhteishaun tulosten julkistamispäivänä. Yhteistyössä koulun erityisopettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa oppilaanohjaaja huolehtii oppilaiden opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien tietojen siirtämisestä toisen asteen oppilaitoksiin.

2 OHJAUKSEN TYÖN- JA VASTUUNJAKO

Koulun ohjaustoimintaan osallistuvat kaikki ohjaus- ja opetustyötä tekevät henkilöt. Ohjauksen keskeiset tehtävät ovat oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen, opiskelutaitojen ja oppimisen ohjaus ja elämän suunnittelun ja uravalinnan ohjaus.

Kaikkien opettajien tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Tämän lisäksi opettajien vastuulla on oppilaan oppimisen ja opiskelun ohjaus. He huolehtivat oppilaiden koulunkäynnin sujumisesta. He seuraavat luokan ilmapiiriä, luovat luokkaansa myönteistä yhteishenkeä ja puuttuvat mahdollisiin ristiriitoihin ja kiusaamiseen viipymättä. He seuraavat luokan tuntimerkintöjä Wilmasta ja tukevat oppilaita kohti toivottavia toimintamalleja. He järjestävät luokkansa arviointi- ja kehityskeskustelut sekä seuraavat oppilaan säännöllistä koulunkäyntiä.

Aineenopettajan tehtävänä on oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen sekä oman oppiaineensa oppimisen ja opetuksen ohjaus. Aineenopettaja vastaa oppilaan etenemisen seuraamisesta ja huolehtii siitä, että oppilas saa tarvittaessa apua oppimisvaikeuksissa tai muissa esiin tulevissa ongelmissa. Aineenopettaja pitää yhteyttä myös edellä mainituissa kysymyksissä huoltajiin ja tiedottaa tarvittavia tahoja.

Erityisopettajan tehtävänä on tukea oppilasta ja antaa konsultaatioapua opettajille oppimisen tukeen liittyvissä asioissa esim. oppilaiden tuen tarpeiden tunnistamisessa, valmiuksien kartoittamisessa sekä pedagogisten asiakirjojen laadinnassa.

Oppilaanohjaajan vastuulla on oppilaiden jatkokoulutus- sekä ura- ja elämänsuunnittelun ohjaus. Hän vastaa myös oppilaiden valintoihin liittyvästä ohjauksesta ja neuvonnasta. Oppilaanohjaajalla on ensisijainen vastuu myös yhteydenpidosta työelämän ja työhallinnon edustajien kanssa sekä yhteistyöstä muiden oppilaitosten edustajien kanssa erityisesti oppilaiden siirtymävaiheiden tukemiseen liittyvässä ohjauksessa.

Rehtori ohjaa oppilaita yhteisön jäsenenä kasvamisessa. Oppilashuoltohenkilöstö Kuraattori, kouluterveydenhoitaja, koululääkäri ja koulupsykologi vastaavat ohjauksesta oman erikoisalueensa mukaan.

3 MONIALAISET VERKOSTOT

Alakoulussa yhteistyökumppaneita ovat muun muassa oppilashuollolliset verkostot, koululle nimetyt esiopetusryhmät sekä iltapäiväkerhotoiminta. 6. luokalla yhteistyötä tehdään myös yläkoulun tukioppilaiden ja oppilaanohjaajan kanssa. Yläkoulussa yhteistyökumppaneita ovat muun muassa toisen asteen oppilaitokset ja oppilashuollolliset verkostot.

4 KODIN JA KOULUN OHJAUSYHTEISTYÖ

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

5 KOULUN TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ

Ammatteihin ja työelämään tutustuminen on osa peruskoulun opetussuunnitelmaa ja sen tarkoituksena on tukea oppilaan opiskelu- ja uravalintoja. TET-viikolla oppilas saa harjoitella työelämän tietoja ja taitoja. TET-jaksojen kesto ja ajankohta tarkennetaan lukuvuosisuunnitelmassa

Liite 2. Lisätuntien vuosiluokkakohtaiset tavoitteet, sisällöt ja arviointi

Vuosiluokka 1: äidinkieli ja kirjallisuus

Opetuksella syvennetään kuntakohtaisesti vuosiluokalle määriteltyjen sisältöjen käsittelyä ja niihin liittyvien tavoitteiden suuntaisesti. Opetus arvioidaan osana muuta oppiaineen opetusta, eikä siitä tule erillistä arviota todistukseen.

Vuosiluokka 4: äidinkieli ja kirjallisuus

Opetuksella syvennetään kuntakohtaisesti vuosiluokalle määriteltyjen sisältöjen käsittelyä ja niihin liittyvien tavoitteiden suuntaisesti. Opetus arvioidaan osana muuta oppiaineen opetusta, eikä siitä tule erillistä arviota todistukseen.

Vuosiluokka 5: taito- ja taideaineiden valinnaiset opinnot

Opetuksella syvennetään kuntakohtaisesti vuosiluokalle määriteltyjen sisältöjen käsittelyä ja niihin liittyvien tavoitteiden suuntaisesti. Opetus arvioidaan osana muuta oppiaineen opetusta, eikä siitä tule erillistä arviota todistukseen.

Vuosiluokka 8: valinnaiset opinnot

Lisätunti on kohdistettu 8. luokan valinnaisiin opintoihin. Kokonaisuudessaan oppilaalla on 8. vuosiluokalla 4 vvt valinnaisia opintoja.

Liikunnan painotettuun opetukseen osallistuvilla oppilailta valinnaisiin opintoihin kohdistettu lisätunti toteutuu 7. vuosiluokalla. Painotetun opetuksen oppilailta valinnaisia opintoja on 8. vuosiluokalla 3 vvt.

Valinnainen aine muodostaa oman oppimääränsä, joka suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan itsenäisenä kokonaisuutena. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan vuosiluokilla 4-9 sanallisesti hyväksyty-merkinnällä. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen, joka katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen syventäväksi opinnoiksi, sen suoritus voi vielä korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa.

Liite 3. Musiikki (taito- ja taideaineiden valinnaiset tunnit)

8. luokka

MUSIIKKI

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen/Koulukohtainen	L
8. luokka			
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1- S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Opetellaan huolehtimaan soittimista ja muista välineistä.	L2 L7
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1- S4	Lauletaan monipuolisesti. Tehdään ääniharjoituksia äänenmurros huomioon ottaen. Harjoitellaan tervettä äänenkäyttöä. Kokeillaan 2-äänistä laulua.	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1- S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Harjoitellaan nuotinlukua. Kehitetään soittotaitoa.	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen	S1- S4	Tanssitaan. Tehdään improvisointiharjoituksia liikkuen.	L2

<p>musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun</p>			
<p>T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteleluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan</p>	<p>S1-S4</p>	<p>Kuunnellaan suomalaista kansanmusiikkia ja musiikkia muista kulttuureista.</p> <p>Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusiiikkia.</p> <p>Harjoitellaan aktiivista ja keskittynyttä musiikin kuuntelua.</p>	<p>L2</p>
<p>T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia</p>	<p>S1-S4</p>	<p>Tutustutaan musiikkitekologiaan (<i>esim. GarageBand</i>).</p>	<p>L1 L2 L5</p>
<p>T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa</p>	<p>S1-S4</p>	<p>Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja musiikkiin muissa kulttuureissa.</p> <p>Perehdytään musiikin ja median yhteyksiin.</p> <p>Opiskellaan musiikin historiaa.</p>	<p>L2 L4</p>
<p>T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen</p>	<p>S1-S4</p>	<p>Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin.</p>	<p>L4</p>

musiikin käsitteitä ja terminologiaa			
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin. Asetetaan tavoitteita ja tehdään itsearviointia.	L1

Valinnaiset musiikin tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan musiikin opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

9. luokka

MUSIIKKI

 			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen/Koulukohtainen	L
9. luokka			
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Opetellaan huolehtimaan soittimista ja muista välineistä.	L2 L7
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä	S1-S4	Lauletaan monipuolisesti. Tehdään ääniharjoituksia äänenmurros huomioon ottaen. Harjoitellaan tervettä äänenkäyttöä. Kokeillaan 2-äänistä laulua.	L2

kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä			
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1- S4	Soitetaan erityisesti bändisoittimia. Harjoitellaan nuotinlukua. Kehitetään soittotaitoa.	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1- S4	Tanssitaan. Tehdään improvisointiharjoituksia liikkuen.	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteeluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1- S4	Kuunnellaan suomalaista kansanmusiikkia ja musiikkia muista kulttuureista. Analysoidaan musiikkivideoita ja elokuvamusiiikkia. Harjoitellaan aktiivista ja keskittynyttä musiikin kuuntelua.	L2
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana	S1- S4	Tutustutaan musiikkiteknologiaan (<i>esim. GarageBand</i>).	L1 L2 L5

monialaisia kokonaisuuksia			
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja musiikkiin muissa kulttuureissa. Perehdytään musiikin ja median yhteyksiin. Opiskellaan musiikin historiaa.	L2 L4
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1-S4	Tutustutaan musiikin peruskäsitteisiin.	L4
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin	S1-S4	Soitetaan, lauletaan, kuunnellaan ja keskustellaan. Perehdytään koko lukuvuoden ja jokaisen oppitunnin tavoitteisiin. Asetetaan tavoitteita ja tehdään itsearviointia.	L1

Valinnaiset musiikin tunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan musiikin opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

Liite 4. Kuvataide (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit)

8. luokka

KUVATAIDE

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
8. luokka			
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Tehdään oman tarinan kerrontaa kuvallisesti.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä. Käsitellään tuotoksia yhdessä keskustellen ja kommentoiden.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista. Vahvistetaan oppilaiden omaa ilmaisua heidän kiinnostuksensa kohteiden mukaan.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla.	L2 L3 L5 L6

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä.	L1 L2 L3 L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omilla kuvillaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatu- kinnan menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä.	L1 L2 L4 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aika- laistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailma- isun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tuke- maan omaa työskentelyä.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ot- tamaan kantaa tai- teessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista.	L3 L4 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisu- saan huomioon kulttuu- rinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vai- kuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

Valinnaiset kuvataidetunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan kuvataiteen opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen/Koulukohtainen	L
9. luokka			
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S2	Tutkitaan, arvioidaan ja tulkitaan lähiympäristöä sekä kerrotaan siitä kuvataiteellisin keinoin. Tehdään oman tarinan kerrontaa kuvallisesti.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S3	Analysoidaan, dokumentoidaan ja tutkitaan visuaalisesti tai kirjoittaen kuvataiteen teoksia tai -ilmiöitä. Käsitellään tuotoksia yhdessä keskustellen ja kommentoiden.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1	Tehdään monipuolisesti media- tai kuvataiteellisia teoksia omista havainnoista ja ajatuksista. Vahvistetaan omaa ilmaisua kiinnostuksen kohteiden mukaan.	L2 L3 L4 L5
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1 S2	Rohkaistaan oppilasta luovaan monipuoliseen kuvailmaisuun. Syvennetään taitoja tutustumalla ja hyödyntämällä taidetietolähteitä internetissä, Suomessa ja maailmalla.	L2 L3 L5 L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapa-	S2	Tutkitaan ja hyödynnetään oman ja yhteisen työskentelyn kautta ympäristön kuvaviestejä.	L1 L2 L3 L5

paan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä			
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omilla kuvissaan	S1	Pohditaan ja tulkitaan jotain Turun ympäristössä tai mediassa olevaa tapahtumaa tai ilmiötä.	L1 L2 L4 L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatu- kinnan menetelmiä	S2	Analysoidaan ja kirjoitetaan omista ja toisten kuvataiteellisista töistä. Työskennellään kuvallis-kirjallisesti.	L1 L2 L4 L5
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S3	Tutustutaan Turun, Suomen ja maailman taidehistoriaan ja aika- laistaiteeseen.	L1 L4 L5 L6
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailma- sun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S3	Tehdään museo- ja taidenäyttelyvierailuja syventämään ja tuke- maan omaa työskentelyä.	L1 L2 L5 L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ot- tamaan kantaa tai- teessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S2	Keskustellaan taiteen vaikutuksista. Tehdään kantaaottavaa taidetta.	L3 L4 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisu- saan huomioon kulttuu- rinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vai- kuttamaan kuvien avulla	S1	Tutkitaan oman työskentelyn ekologisia ja eettisiä vaikutuksia. Nimetään taiteen ilmiöitä.	L1 L2 L4 L7

Valinnaiset kuvataidetunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan kuvataiteen opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

Liite 5. Käsityö (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit)

8. luokka

KÄSITYÖ

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
8. luokka			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2- S5	Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen tai pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen tai teknologiseen kehitykseen. Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä tai tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosesseissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.	L2 L3
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan ohjata oppilasta valitsemaan oppimisensa aihepiirit ja teemat aikaisempaa enemmän omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan	S1- S5	Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Muotoilu: Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa. Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Voidaan käyttää ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin. Dokumentointi ja arviointi: Voidaan dokumentoida kokonainen käsityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa. Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön	L1

		tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	<p>Innovointi: Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.</p> <p>Muotoilu: Pehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen.</p> <p>Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p> <p>Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Voidaan käyttää ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.</p> <p>Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>	L4 L6
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuun	S1-S5	<p>Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.</p> <p>Muotoilu: Pehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen.</p> <p>Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p> <p>Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.</p> <p>Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa.</p> <p>Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>	L2 L4 L5
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin	S6	<p>Työturvallisuus: Pehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan sekä arvioidaan työn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia.</p> <p>Työskennellään turvallisesti.</p>	L3 L6

riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa			
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaiteiden ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen tai järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.	L6
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	S8	Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutustutaan käsityön ja tuotteiden erilaisiin merkityksiin yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa.	L1 L4 L7

Valinnaiset käsityötunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan käsityön opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

9. luokka

KÄSITYÖ

  TURKU Vasaramäen koulu			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
9. luokka			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2-S5	<p>Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen tai pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen tai teknologiseen kehitykseen.</p> <p>Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä tai tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p> <p>Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.</p>	L2 L3

		<p>Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjomiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusproses- sissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologi- sesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia.</p>	
<p>T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työ- kentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan nii- den perusteella koko- nainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimis- taan</p> <p>ohjata oppilasta valitse- maan oppimisensa aihe- piirit ja teemat aikai- sempaa enemmän omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan</p>	S1- S5	<p>Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symbo- leja. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.</p> <p>Muotoilu: Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteu- tuksessa.</p> <p>Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perintei- siä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.</p> <p>Voidaan käyttää ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuot- teisiin.</p> <p>Dokumentointi ja arviointi: Voidaan dokumentoida kokonainen kä- sityöprosessi hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologi- sesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuoli- sesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>	L1
<p>T3 opastaa oppilasta tu- tustumaan ja käyttä- mään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoi- tuksenmukaisia työta- poja sekä kehittämään innovaatioita</p>	S1- S5	<p>Innovointi: Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.</p> <p>Muotoilu: Pehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yh- teiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen.</p> <p>Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyi- syyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuk- sessa.</p> <p>Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Voidaan käyttää ohjel- mointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.</p> <p>Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjo- amiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusproses- sissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologi- sesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön</p>	L4 L6

		tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1-S5	<p>Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen.</p> <p>Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen.</p> <p>Hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.</p> <p>Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja. Käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita.</p> <p>Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosesseissa.</p> <p>Tekeminen: Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p>	L2 L4 L5
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	<p>Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan sekä arvioidaan työn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia.</p> <p>Työskennellään turvallisesti.</p>	L3 L6
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	<p>Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen tai järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.</p>	L6
T8 ohjata oppilasta taoudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	S8	<p>Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutustutaan käsityön ja tuotteiden erilaisiin merkityksiin yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa.</p>	L1 L4 L7

Valinnaiset käsityötunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan käsityön opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

Liite 7. Liikunta (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit)

8. luokka

LIIKUNTA

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen/ Koulukohtainen	L
8. luokka			
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	<p>Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti.</p> <p>Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen.</p> <p>Kokeillaan erilaisia liikuntatehtäviä ja -lajeja ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	<p>Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.</p> <p>Harjoitetaan havaintomotorisia taitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	<p>Kehitetään tasapaino- ja liikkumistaitoja useissa eri liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä.</p> <p>Tehdään monipuolisesti tasapaino- ja liikkumisharjoituksia ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti	S1	<p>Kehitetään välineenkäsittelytaitoja sekä yhdistetään ja sovelletaan niitä useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.</p> <p>Kehitetään monipuolista välineenkäsittelyä erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L3

erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa			
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyttä ja liikkuvuutta	S1	<p>Opetellaan arvioimaan ohjatusti omaa fyysistä toimintakykyä (<i>esim. valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seuranta- järjestelmän Move! :n avulla</i>).</p> <p>Pohditaan fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitystä omalle hyvinvoinnille.</p> <p>Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys.</p> <p><i>Harjoitetaan erilaisia tapoja kehittää fyysisiä ominaisuuksia ja harjoitellaan asettamaan niiden kehittämisen suhteen omia tavoitteita. Kokeilujen kautta etsitään itselle mieluisia tapoja kehittää voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.</i></p>	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	<p>Harjoitellaan vesiliikuntaa, pelastautumis- ja vedestäpelastamistaitoja.</p> <p><i>Syvennetään vesiliikuntataitoja ryhmän niin halutessa.</i></p>	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	<p>Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita.</p> <p>Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioiden.</p> <p><i>Harjoitellaan ottamaan myös muiden toiveet ja mielipiteet huomioon ja asettamaan omat tarpeet välillä toissijaisiksi.</i></p>	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	<p>Osataan ilmaista omia tunteita toiset huomioon ottaen.</p> <p>Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa.</p> <p>Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita.</p> <p><i>Toimitaan erilaisissa ryhmissä ja harjoitellaan ottamaan huomioon kaikenlaiset liikkujat.</i></p>	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	<p>Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa.</p> <p>Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.</p> <p><i>Jaetaan omaa osaamista muille oppilaille esimerkiksi ohjaamalla mahdollisen oman lajin harjoitteita opettajan apuna.</i></p> <p><i>Harjoitellaan huomaamaan oman toiminnan merkitys oppimistilanteen ilmapiirin kannalta.</i></p>	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Pohditaan oman asenteen ja toiminnan laadun vaikutuksia omien tavoitteiden saavuttamiseksi.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuvaa. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta. Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia. Asetetaan sopivia välitavoitteita, jotta onnistumisia saadaan omaa kehitystä tukien.	L1 L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (<i>esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa</i>). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Vieraillaan mahdollisuuksien ja ryhmän toiveiden mukaan erilaisia liikuntapalveluja tarjoavissa seuroissa ja yrityksissä.	L1 L3

Valinnaiset liikuntatunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan liikunnan opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

9. luokka

LIIKUNTA

TURKU

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen/ Koulukohtainen	L
9. luokka			
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	<p>Liikutaan liikuntatunneilla aktiivisesti ja monipuolisesti.</p> <p>Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä ja -lajeja sekä itsenäisesti että ryhmissä parhaansa yrittäen.</p> <p>Kokeillaan erilaisia liikuntatehtäviä ja -lajeja ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L1 L2
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	<p>Hahmotetaan omaa kehoa, voimaa, aikaa ja ympäröivää tilaa sekä tehdään tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.</p> <p>Syvennetään havaintomotorisia taitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L1 L3 L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	<p>Osataan käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa ja erilaisissa ympäristöissä.</p> <p>Syvennetään tasapaino- ja liikkumistaitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	<p>Osataan käyttää tarkoituksenmukaisesti liikuntavälineitä sekä yhdistää ja soveltaa käsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.</p> <p>Syvennetään välineenkäsittelytaitoja erilaisten harjoitteiden kautta ryhmän toiveet ja tarpeet huomioiden.</p>	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyttä ja liikkuvuutta	S1	<p>Osataan arvioida omaa fyysistä toimintakykyä.</p> <p>Ymmärretään fyysisten ominaisuuksien ylläpitämisen merkitys omalle hyvinvoinnille.</p> <p>Harjoitellaan ohjatusti fyysisiä ominaisuuksia kuten nopeus, liikkuvuus, voima ja kestävyys.</p>	L3

		Harjoitetaan erilaisia tapoja kehittää fyysisiä ominaisuuksia ja asetetaan niiden kehittämisen suhteen omia tavoitteita. Kokeilujen kautta pohditaan itselle mieluisia tapoja kehittää voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta myös vapaa-ajalla.	
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	Kehitetään taitoa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä. Syvennetään vesiliikuntataitoja ryhmän niin halutessa.	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	Kuunnellaan ja noudatetaan annettuja ohjeita. Toimitaan yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti turvallisuusnäkökohdat ja toiset huomioiden. Otetaan myös muiden toiveet ja mielipiteet huomioon ja ollaan sisällöstä riippumatta kaikilla tunteilla aktiivisesti mukana.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen. Toimitaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa. Autetaan ja kannustetaan muita oppilaita. Toimitaan erilaisissa ryhmissä ja otetaan huomioon kaikenlaiset liikkujat.	L2 L3 L6 L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	Noudatetaan reilun pelin periaatetta erilaisissa tilanteissa. Kannetaan vastuuta yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Jaetaan omaa osaamista muille oppilaille esimerkiksi ohjaamalla mahdollisen oman lajin harjoitteita opettajan apuna. Ymmärretään oman toiminnan merkitys oppimistilanteen ilmapiirin kannalta.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	Toimitaan itsenäisesti annetun ohjeen mukaan. Ponnistellaan pitkäjänteisesti oman ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Ymmärretään oman asenteen ja toiminnan laadun vaikutukset tavoitteiden saavuttamisen kannalta.	L1 L2 L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia	S3	Kehitetään liikunnan kautta myönteistä minäkuvaa. Opetellaan antamaan ja vastaanottamaan myönteistä palautetta sekä opettajalta että muilta oppilailta.	L1 L2

omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä		Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia tehtäviä. Arvioidaan omia liikuntakokemuksia ja toimintaa osana itsearviointia.	
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	Pohditaan fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitystä omalle hyvinvoinnille osana itsearviointia.	L3
T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia	S3	Kokeillaan eri liikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan (<i>esim. hyödyntäen Mihi-toimintaa</i>). Pohditaan omaa kiinnostuneisuutta eri liikuntalajeihin osana itsearviointia. Vieraillaan mahdollisuuksien ja ryhmän toiveiden mukaan erilaisia liikuntapalveluja tarjoavissa seuroissa ja yrityksissä.	L1 L3

Valinnaiset liikuntatunnit ovat osa yhteisenä oppiaineina opetettavan liikunnan opetusta ja ne arvioidaan osana tätä opetusta.

Liite 8. Kotitalous (Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit)

8. luokka

KOTITALOUS

TURKU
Vasaramäen koulu

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen/ Koulukohtainen	L
8. luokka			
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoidaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa.	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädetaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen.	S1 S2	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Tutustutaan arjessa tarvittaviin ja käytettäviin tarkoituksenmukaisiin aineisiin, laitteisiin, välineisiin ja työtapoihin. Huomioidaan kalenterivuoden juhlat. Perehdytään ruoan nautittavuuteen ja toisten huomioiseen ruoan avulla. Korostetaan esteettisyyttä ja tunnelmaa.	L2 L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.	S1 S2 S3	Harjoitellaan ja edistetään ruoanvalmistus- ja leivontataitoja ottamalla huomioon paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita. Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan. Käytetään raaka-aineita monipuolisesti ja taloudellisesti. Harjoitellaan käytännössä kodin kohteiden puhtaanapitoa.	L3 L4 L5 L7

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Työstetään tehokasta ajankäyttöä ja organisointikykyä.	L1 L3 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin.	S1 S2 S3	Pohditaan ruokaan ja syömiseen liittyviä valintoja ja tottumuksia ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Arvioidaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Hyödynnetään kädentaitojen moninaisia mahdollisuuksia omassa arjessa.	L3 L5 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.	S1 S2 S3	Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Ylläpidetään suvaitsevaa työskentelyilmapiiriä.	L1 L2 L6 L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä.	S1 S2 S3	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Syvennetään tietämystä suomalaisesta ruokakulttuurista ja pohditaan sen mahdollisuuksia suhteessa muihin ruokakulttuureihin.	L2 L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä.	L3 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa.	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Harjoitellaan hyviä käytöstapoja ruokailutilanteissa. Rohkaistutaan omien mielipiteiden ilmaisuun ja muiden mielipiteiden kunnioittamiseen. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana.	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen kotitalouden toiminnassa. Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	L1 L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä.	S1 S2 S3	Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.	S1 S2 S3	Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Harjoitetaan omaa luovuutta ja itsenäistä uutta luovaa ajattelua.	L1 L7

9. luokka

KOTITALOUS

			
Tavoitteet 9. luokka	S	Kuntakohtainen / Koulukohtainen	L
Käytännön toimintataidot			
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa.	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Asetetaan tavoitteita toiminnalle ja arvioidaan omaa oppimista.	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden	S1 S2	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat.	L2 L3

hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen.		Tutustutaan arjessa tarvittaviin ja käytettäviin tarkoituksenmukaisiin aineisiin, laitteisiin, välineisiin ja työtapoihin. Perehdytään ruoan nautittavuuteen ja toisten huomioiseen ruoan avulla. Korostetaan esteettisyyttä ja tunnelmaa. Huomioidaan kalenterivuoden juhlat.	
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävää ja kestävästä koulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.	S1 S2 S3	Harjoitellaan ja edistetään ruoanvalmistus- ja leivontataitoja ottamalla huomioon paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita. Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Harjoitellaan asioimista kuluttajina. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan. Käytetään raaka-aineita monipuolisesti ja taloudellisesti. Harjoitellaan käytännössä kodin kohteiden puhtaanapitoa.	L3 L4 L5 L7
T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Työstetään tehokasta ajankäyttöä ja organisointikykyä.	L1 L3 L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomioita käytettävissä oleviin voimavaroihin.	S1 S2 S3	Pohditaan ruokaan ja syömiseen liittyviä valintoja ja tottumuksia ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Arvioidaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita. Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä. Hyödynnetään kädentaitojen moninaisia mahdollisuuksia omassa arjessa.	L3 L5 L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.	S1 S2 S3	Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Ylläpidetään suvaitsevaa työskentelyilmapiiriä.	L1 L2 L6 L7

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä.	S1 S2 S3	Suunnitellaan ja toteutetaan aterioita erilaisiin ruokailutilanteisiin ja kodin juhliin huomioimalla esteettiset näkökulmat. Laajennetaan ruokakulttuurien ja kansainvälisen gastronomian tuntemusta.	L2 L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä.	S1 S2	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla. Perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä.	L3 L6 L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa.	S1 S2 S3	Pohditaan ruoka- ja tapakulttuuria osana identiteettiä. Harjoitellaan hyviä käytöstapoja ruokailutilanteissa. Rohkaistutaan omien mielipiteiden ilmaisuun ja muiden mielipiteiden kunnioittamiseen. Sovelletaan ja syvennetään opittua omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.	L2 L6 L7
Tiedonhallintataidot			
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana.	S1 S2 S3	Perehdytään kodin teknologisoituvaan arkeen ja tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen kotitalouden toiminnassa. Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan. Harjoitellaan itsenäistä ajattelua tulkittaessa median tarjoamaa tietoa.	L1 L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä.	S1 S2 S3	Pohditaan kodin puhtaanapitomenetelmiä ympäristö- ja kustannustietoisesti. Kehitetään kotitalouden aihealueisiin liittyvien symbolien ja merkkien laajempaa tuntemusta.	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.	S1 S2 S3	Perehdytään kuluttajan vastuuseen ja oikeuteen valintoja ja sopimuksia tehdessä.	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja	S1 S2 S3	Harjoitellaan asioimista kuluttajana. Perehdytään vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaiseen tiedon hankintaan.	L1 L7

kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja.		Harjoitetaan omaa luovuutta ja itsenäistä uutta luovaa ajattelua.	
---	--	---	--